

Rewarding Learning

Uimhir Lárionaid

71

Uimhir Iarrthóra

General Certificate of Secondary Education
2012–2013**Eolaíocht: Teastas Dúbailte: Bitheolaíocht**

Aonad B1

Bonnsraith

[GSD11]

GSD11

DÉ LUAIN 12 SAMHAIN 2012, IARNÓIN

AM

1 uair an chloig.

TREOIR D'IARRTHÓIRÍ

Scríobh d'Uimhir Lárionaid agus d'Uimhir Iarrthóra sna spásanna chuige sin ag barr an leathanaigh seo.

Scríobh do fhreagraí sna spásanna chuige sin sa scrúdpháipéar seo. Freagair **gach ceann** de na **hocht** gceist.

EOLAS D'IARRTHÓIRÍ

Is é 70 an marc iomlán don pháipéar seo.

Léiríonn figiúirí idir lúibíní ar thaobh na láimhe deise de leathanaigh na marcanna atá ag dul do gach ceist nó do gach cuid de cheist.

Measúnófar caighdeán na cumarsáide scríofa i gCeisteanna **3(d)(i)**.

Don Scrúdaitheoir amháin

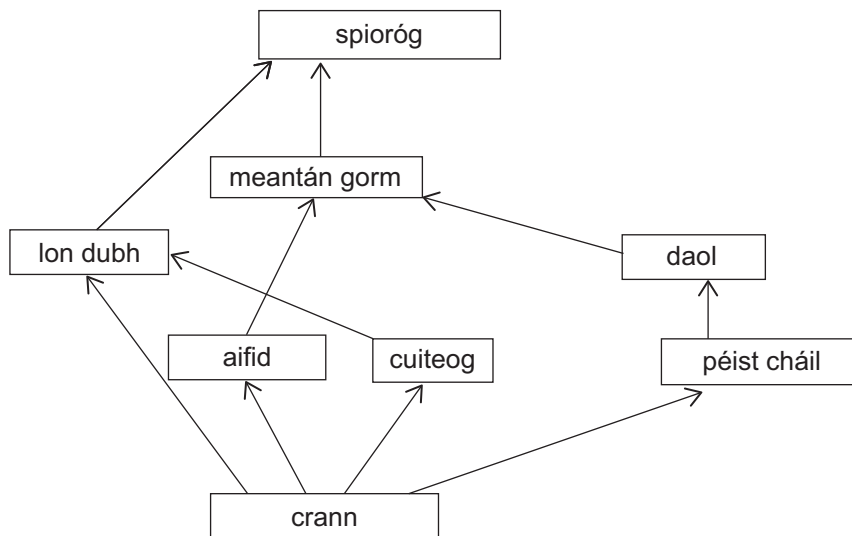
Uimhir Ceiste	Marcanna
1	
2	
3	
4	
5	
6	
7	
8	

Marc
Iomlán

1 (a) Cad é is ciall don téarma éiceachóras?

[2]

(b) Tá cuid den bhia-eangach in éiceachóras coillearnaí anseo thíos.

(i) Cad é an fhoinse fuinnimh sa bhia-eangach seo?

 [1]

(ii) Ainmnigh an táirgeoir sa bhia-eangach seo.

 [1]

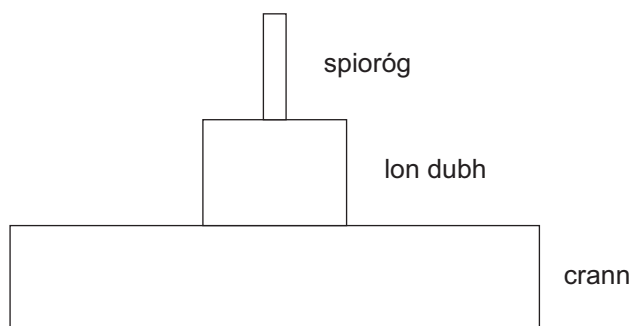
(iii) Ainmnigh ceann de na tomhaltóirí príomhúla sa bhia-eangach.

 [1]

(iv) Cé acu leibhéal trófach ag a bhfuil an daol á chothú féin?

 [1]

Scrúdaitheoir Amháin	
Marcanna	Athmharc

Luaigh **dhá** fháth a bhfuil níos lú fuinnimh ar fáil don spioróg sa bhiashlabhra ná mar atá ar fáil don lon dubh.

Scrúdaitheoir Amháin	
Marcanna	Athmharc

3 (a) Comhlánaigh an tábla ar thástálacha bia.

Cineál Bia	An t-imoibreán a bhí in úsáid sa tástáil ar bhia	Dath tosaigh an imoibreáin	Dath deiridh le toradh deimhneach
Saill		Éadathach	
Próitéin			Corcra

[4]

(b) Mínigh cén fáth a bhfuil méadú mór ar leibhéil an mhurtaill sa Ríocht Aontaithe agus i gcuid mhór tiortha eile le blianta beaga anuas.

[2]

(c) Ainmnigh comhábhar amháin in aiste mhíshláintiúil bia a d'fhéadfadh a bheith ina chúis le

brú ard fola. _____

diaibéiteas. _____

[2]

Scrúdaitheoir Amháin	
Marcanna	Athmharc

Achar dromchla mór _____

Dromchla tais _____

 [2]

1. _____

2. _____ [2]

8340.02

LEATHANACH BÁN

(Leanann na ceisteanna ar an chéad leathanach eile)

(b) Taispeánann an tábla céatadán na ngrúpaí éagsúla inveirteabrach atá i láthair ar an talamh, san fhásra agus san aer os cionn an fhásra ar fhearach.

Limistéar ina bhfuarthas iad	Grúpa inveirteabrach/%			
	Damháin alla	Cuilleoga	Ciaróga	Beacha
Ar an talamh	67	20	7	30
San fhásra	33	37	52	26
San aer	0	43	41	44
Iomlán	100	100	100	100

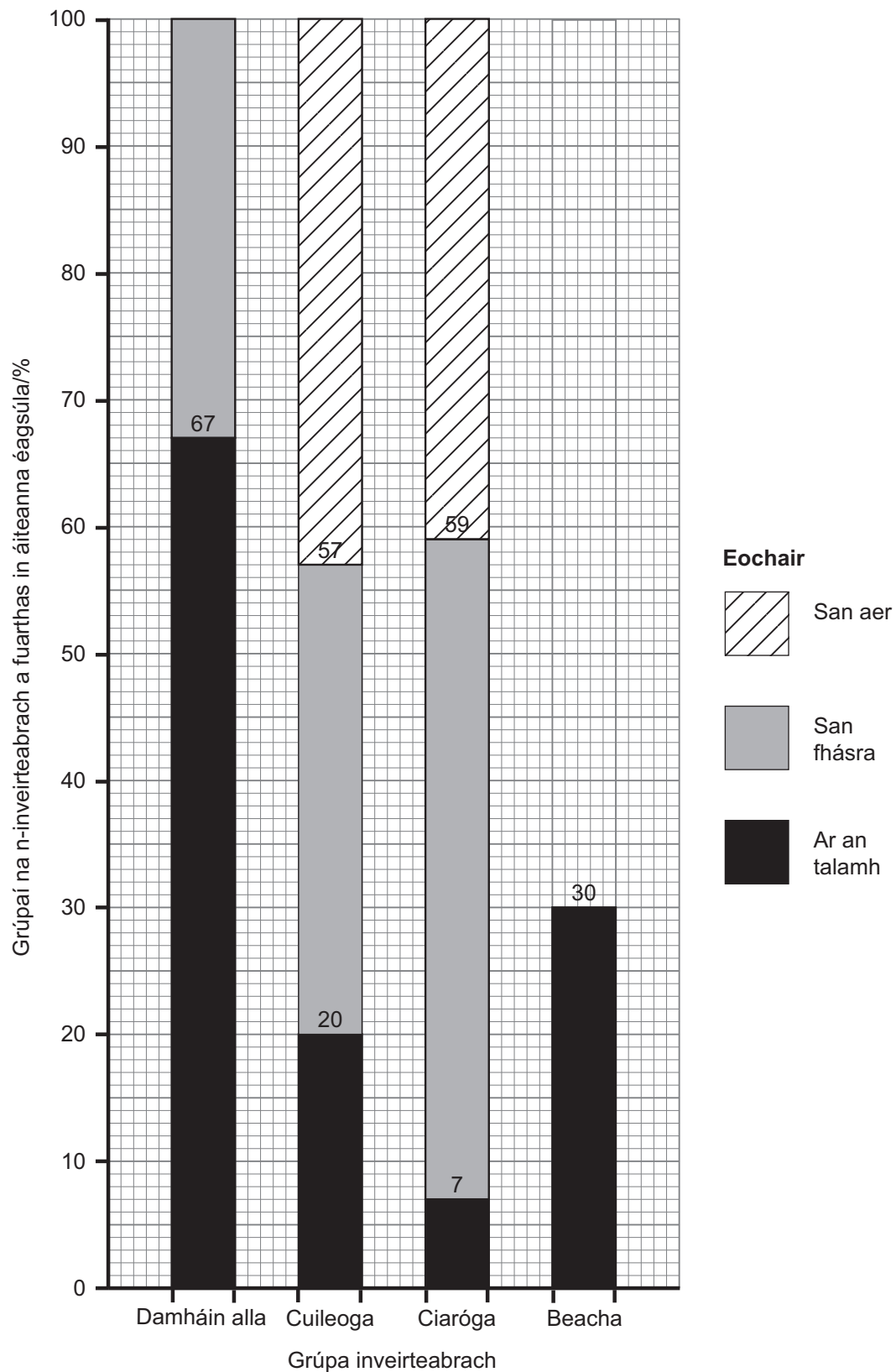
© J W Garvin taken from *Skills in advanced biology*. Vol. 1 *Dealing with data* by J W Garvin, published by Stanley Thornes Ltd, 1986

Luaigh modh samplála cuí le hinveirteabraigh a bhailiú

ar an talmh. _____

san fhásra. _____ [2]

(c) Comhlánaigh an bharrachairt le figiúirí na mbeach a chuimsiú.

[2]

Scrúdaitheoir Amháin	
Marcanna	Athmharc

LEATHANACH BÁN

(Leanann na ceisteanna ar an chéad leathanach eile)

Foinse	Líon na n-astaíochtaí GCT/ina milliúin tonna méadracha		Céatadán an athraithe, 2000 – 2010
	2000	2010	
Giniúint Leictreachais	220	205	
Iompar	120	114	–5
Gnó	110	90	–18
Cónaitheach	91	89	–2
Talmhaíocht	58	51	–12

(a) Comhlánaigh faisnéis an tábla tríd an luach atá ar iarraidh a chur isteach. (Taispeáin do chuid oibre.)

(b) Déan cur síos ar threocht ghinearálta mhéid na n-astaíochtaí GCT ó na foinsí uilig thar an tréimhse 2000–2010.

[1]

[2]

This anatomical illustration shows the human digestive system. At the top, the stomach is depicted as a large, sac-like organ. To its right, the liver is shown as a large, lobed organ, and below it, the gallbladder is visible. The pancreas is located behind the stomach. The small intestine is a long, coiled tube that winds through the abdominal cavity. The large intestine is a wider tube that forms a frame around the small intestine, ending in the rectum and sigmoid colon. The entire system is shown in a detailed, three-dimensional style with shading to indicate depth and texture.

© PASIEKA / Science Photo Library

- (i) Gan ach an fhaisnéis sa ghrianghraf a úsáid, luaigh oiriúnú **amháin** atá ag an stéig bheag a fhágann go ndéanann sí ionsú.

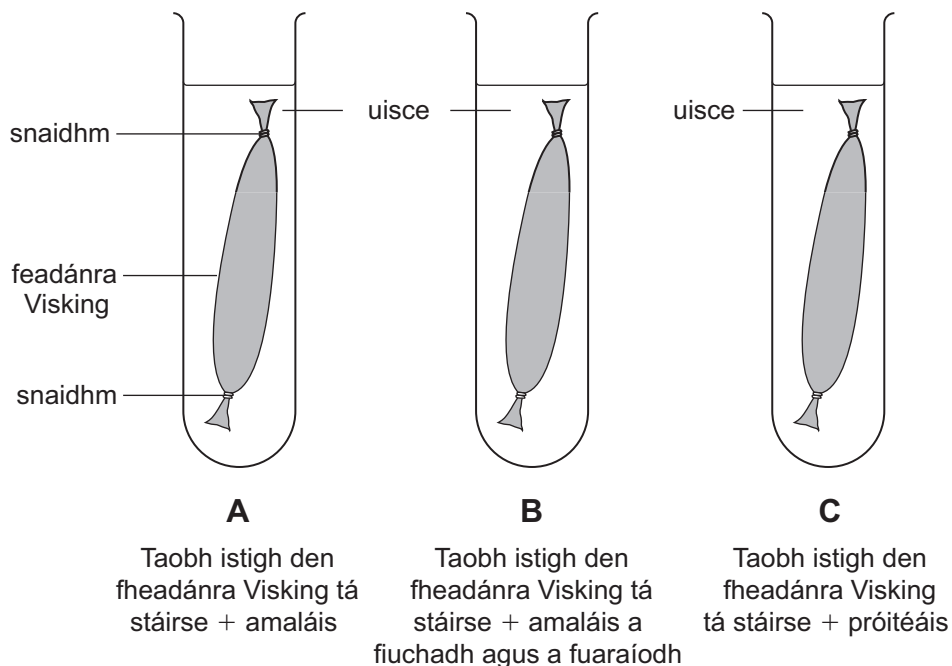
[1]

- (ii) Luaigh oiriúnú amháin eile atá ag an stéig bheag a fhágann go ndéanann sí ionsú, oiriúnú **nach** bhfuil le feiceáil sa ghrianghraf.

[1]

Scrúdaitheoir Amháin	
Marcanna	Athmharc

- (c) Taispeánann an léaráid an fearas agus na hábhair a bhí in úsáid ag dalta le fiosrú a dhéanamh ar an tionchar atá ag dhá einsím dhíleácha, amaláis agus próitéais, ar stáirse.

Is féidir le móilíní beaga (m.sh. glúcós) dul trí fheadánra Visking ach ní féidir le móilíní móra (m.sh. stáirse).

Fágadh an leagan amach mar sin ar feadh 30 nóiméad. Ansin, rinne an dalta tástáil Benedict ar an leacht taobh amuigh den fheadánra Visking i ngach ceann de na promhadáin fiuchta **A**, **B** agus **C**.

- (i) Déan cur síos agus tabhair míniú ar an toradh a fuair an dalta don leacht i

bpromhadán **A** _____

bpromhadán **B** _____

_____ [4]

- (ii) Mínigh cén fáth a raibh toradh diúltach ar thástáil Benedict i bpromhadán **C**.

_____ [1]

SEO DEIREADH AN SCRÚDPHÁIPÉIR

Cuireadh isteach ar chead chun an t-ábhar cóipchirt uile a atáirgeadh.
I gcásanna áirithe is féidir nár éirigh le CCEA teagmháil a dhéanamh le húinéirí cóipchirt agus beidh sé sásta na hadmhálacha sin a fágadh ar lár a chur ina gceart amach anseo ach é a chur ar an eolas.